



# HEROES

## Flyttmönster bland nyutexaminerade sjuksköterskor



Co-funded by  
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Health and Digital Executive Agency (HaDEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

# Document Plan

Deliverable lead partner	Socialstyrelsen
Contributing partner(s)	Statistiska centralbyrån och Universitetskanslersämbetet
Work Package	WP1 – WP5 – WP6 – WP7
Deliverable type	Report
Contractual delivery date	nd
Actual delivery date	nd
Dissemination level	Confidential
Version	1.00

## Innehåll

<b>DOCUMENT PLAN</b> .....	<b>1</b>
<b>FÖRORD</b> .....	<b>4</b>
<b>SAMMANFATTNING</b> .....	<b>5</b>
SAMMANFATTNING ÖVER TRENDER: .....	5
REGIONALA VARIATIONER VID REKRYTERING AV STUDENTER: .....	5
REGIONALA VARIATIONER I FLYTTMÖNSTER EFTER AVSLUTADE STUDIER .....	6
<b>SUMMARY</b> .....	<b>7</b>
SUMMARY OF TRENDS:.....	7
REGIONAL VARIATIONS IN RECRUITMENTS OF STUDENTS.....	7
REGIONAL VARIATIONS IN MIGRATION PATTERNS AFTER COMPLETION OF STUDIES.....	8
<b>INLEDNING OCH SYFTE</b> .....	<b>9</b>
<b>STUDIENS BAKGRUND</b> .....	<b>10</b>
BRIST PÅ SJUKSKÖTERS KOR I LANDETS ALLA REGIONER.....	10
<b>STUDIENS GENOMFÖRANDE</b> .....	<b>11</b>
DATA OCH STUDIEPOPULATION .....	11
<b>FLYTTMÖNSTER BLAND NYUTEXAMINERADE SJUKSKÖTERS KOR INNAN OCH EFTER STUDIERNÄ</b> .....	<b>14</b>
SJUKSKÖTERSKEUTBILDNINGEN ÄR TYDLIGT KVINNODOMINERAD.....	15
MAJORITETEN TAR SIN EXAMEN FRÅN ETT LÄROSÄTE I EN STORSTADSREGION.....	16
ANDELEN SJUKSKÖTERSKESTUDENTER SOM REKRYTERAS TILL LÄROSÄTENÄ REGIONALT VARIERAR MELLAN REGIONER .....	18
<b>STORA REGIONALA SKILLNADER I ANDELEN SOM ARBETAR KVAR I STUDIERNÄ</b> .....	<b>18</b>
STORSTADSREGIONER FÄR ETT TILLSKOTT PÄ NYUTEXAMINERADE SJUKSKÖTERS KOR.....	20
MÄNGA ÅTERVÄNDER TILL EN STORSTADSREGION EFTER STUDIERNÄ .....	21
MÄNGA NYUTEXAMINERADE SJUKSKÖTERS KOR LÄMNAR REGIONER MED BEFOLKNINGSMINSKNING EFTER STUDIERNÄ.....	23
<b>SLUTSATSER</b> .....	<b>28</b>
<b>REFERENSER</b> .....	<b>30</b>
<b>BILAGA 1</b> .....	<b>31</b>
TABELL B1. SJUKSKÖTERSKEPROGRAM (PROGRAM 2016–19) PER LÄROSÄTE, ORT OCH REGION .....	31
<b>BILAGA 3</b> .....	<b>33</b>
KORT OM STATISTIKEN .....	33
STATISTIKENS ÄNDAMÄL OCH INNEHÄLL .....	33
<b>BILAGA 4</b> .....	<b>35</b>
TABELL B2. ANTAL OCH ANDEL SJUKSKÖTERSKEEXAMINERADE ÅR 2019 FÖRDELÄDE PER STUDIERNÄ OCH ARBETSREGION (2020) .....	35



## Förord

I HEROES deltar 19 länder och 51 partnerorganisationer som utbyter erfarenheter för att förbättra statistiska underlag och modeller för planering av tillgång till av hälso- och sjukvårdspersonal för bästa möjliga patientnytta på nationell och regional nivå. I tillägg arbetar HEROES samarbetspartner med att stödja mer utvecklade planeringsprocesser och främja samarbete med aktörer som påverkar personalförsörjningen på olika sätt. Projektet pågår under perioden februari 2023 till januari 2026. I Sverige genomförs det under ledning av Socialstyrelsen, med Statistiska centralbyrån (SCB) och Universitetskanslersämbetet (UKÄ) som partners.

Sjuksköterskor är ett av de stora bristyrkena i Sverige och därför har Socialstyrelsen, SCB och UKÄ gemensamt gjort en studie som syftar till att öka kunskapen om nyutexaminerade sjuksköterskors flyttmönster. Genom att belysa regionala variationer i examinerade sjuksköterskors flyttmönster bidrar denna studie bland annat till att förbättra vår kunskap om betydelsen av lärosätenas geografiska läge för att försörja hälso- och sjukvården med sjuksköterskor.

Denna studie är den första studien av tre om sjuksköterskor. Under hösten 2024 kommer en uppföljningsstudie om arbetsmarknadsrörelser. Den kommer att belysa hur sjuksköterskor rör sig mellan privat och offentlig sektor, samt ge information om vilka som slutar arbeta som sjuksköterskor några år efter examen. Studien kommer också att visa vilka regioner som tar emot nyutexaminerade sjuksköterskor och vart sjuksköterskorna tar vägen när de har mer arbetslivserfarenhet som sjuksköterskor. I tillägg kommer UKÄ och Socialstyrelsen att presentera en sammanfattningsstudie som bland annat kommer att belysa frågor såsom utbildningarnas kvalitet och utmaningar och möjligheter i övergången från utbildning till kliniskt arbete.

Denna rapport är framtagen av Louisa Vogiazides (UKÄ), Alexander Darin- Mattsson (SCB), Fredrik Bergenfeldt (UKÄ) och Åsa Olsson (Socialstyrelsen).

Mattias Fredricson  
Avdelningschef, Socialstyrelsen

Cecilia Stenbjörn  
Avdelningschef, SCB

Sofia Berlin Kolm  
Avdelningschef, UKÄ

## Sammanfattning

Denna studie undersöker i vilken utsträckning lärosäten som utbildar sjuksköterskor också bidrar till att försörja samtliga regioner med sjuksköterskor inom hälso- och sjukvården. Sjuksköterskeutbildningen erbjuds i Sveriges samtliga regioner vilket innebär en stor valmöjlighet när det handlar om att välja studieort. Samtidigt innebär den stora efterfrågan på legitimerade sjuksköterskor i alla regioner att nytexaminerade sjuksköterskor har goda anställningsmöjligheter över hela landet. Genom att följa sjuksköterskor som examinerades 2014, 2017 och 2019 bidrar denna studie bland annat till en ökad förståelse för betydelsen av lärosätens geografiska placering för att förse regionerna med sjuksköterskor inom hälso- och sjukvården. Det gör den genom att belysa regionala variationer i sjuksköterskestudenters flyttbeteende. Studien visar till exempel i vilken utsträckning studenter väljer att flytta för studier och flyttmönster mellan olika regioner och olika typer av regioner utifrån befolkningsmönster och förväntade befolkningsförändringar.

Slutsatsen är att flyttmönstren för sjuksköterskestudenter både före och efter högskolestudierna har en betydande inverkan på tillgången på personal i regionerna, men att olika typer av regioner påverkas på olika sätt. Våra resultat visar att storstadsregionerna får ett tillflöde av examinerade sjuksköterskor, medan det sker ett utflöde från andra typer av regioner med befolkningsminskning. Studien visar också att studenter som studerar i sin hemregion är mer benägna att stanna kvar och arbeta i regionen efter studierna. De som flyttade till en annan region för att studera har istället en tendens att flytta igen efter studierna. Regioner som utbildar ett stort antal sjuksköterskestudenter från andra regioner har alltså ett utflöde av nytexaminerade sjuksköterskor.

### Sammanfattning över trender:

- 43 procent av sjuksköterskorna som examinerades 2019 studerade i en storstadsregion och nästan varannan arbetade i ett storstadsregion ett år efter examen. Denna trend är förväntad givet att storstadsregioner omfattar 53 procent av Sveriges befolkning och tre av sju universitetssjukhus är belägna i storstadsregionerna.
- Regioner med en högre andel regionalt rekryterade studenter<sup>1</sup> också har en högre andel som arbetar kvar i regionen efter examen. Regioner med en lägre andel regionalt rekryterade studenter har en lägre andel som stannar kvar.
- Storstadsregionerna har tillströmning av nytexaminerade sjuksköterskor, medan regioner med en befolkningsminskning examinerar fler sjuksköterskor än som arbetar kvar i regionen.

### Regionala variationer vid rekrytering av studenter:

- De lärosäten som år 2019 rekryterade flest antal studenter (80 procent eller fler) som hade sin bostadsort i regionen innan påbörjade studier var Södermanland, Västra Götaland, Stockholm, Kalmar och Skåne

---

<sup>1</sup> Att vara regionalt rekryterad till lärosätet betyder att studenten bodde i den region där lärosätet ligger året före de antas ha börjat studera.

- De lärosäten som år 2019 rekryterade flest studenter (hälften eller mer) som hade sin bostadsort utanför regionen innan de påbörjade studierna var Blekinge, Uppsala och Västmanland.

### Regionala variationer i flyttmönster efter avslutade studier

- Andelen sjuksköterskor som arbetade kvar, ett år efter avslutade studier, i samma region som det tog examen var störst i Kalmar, Västra Götaland, Stockholm, Skåne och Södermanland
- Andelen sjuksköterskor som arbetade kvar, ett år efter avslutade studier var lägst i in Västmanland, Blekinge, Halland, Västernorrland, Dalarna, and Kronoberg.
- Andelen sjuksköterskor som arbetade kvar, sex år efter avslutade studier, i samma region som det tog examen var störst i Dalarna, Västra Götaland, Skåne, Stockholm och Norrbotten.
- Andelen sjuksköterskor som arbetade kvar, sex år efter avslutade studier, i samma region som det tog examen var lägst i Västmanland, Västernorrland, Blekinge, Västerbotten och Jönköping

## Summary

This study examines the extent to which higher education institutions that train nurses also contribute to supplying all regions with nurses within healthcare. By tracking nurses who graduated in 2014, 2017, and 2019, this study, among other things, contributes to an increased understanding of the significance of the geographical location of higher education institutions in providing regions with nurses within healthcare. It does so by highlighting regional variations in the migration behaviour of nursing students and after the completion of the study. Providing a better understanding of migration patterns are of importance for workforce planning purposes both for higher education institutions and the regions.

Our conclusion is that the migration patterns of nursing students both before and after completing a higher education nursing degree have a significant impact on the availability of newly graduated nurses in the regions, but that different types of regions are affected in different ways. Our results show that metropolitan regions receive an influx of graduated nurses, while there is an outflow from other types of regions with a declining population. The study also shows that students who study in their home region are more likely to stay and work in the same region after graduation. Those who moved to another region to study tend to move again after graduation. Regions that educate a large number of nursing students from other regions thus have an outflow of newly graduated nurses.

### Summary of trends:

- 43 percent of nurses who graduated in 2019 studied in a metropolitan region, and almost half worked in a metropolitan region one year after graduation. This trend is within expectations given that metropolitan regions comprise 53% of Sweden's population and three out of seven university hospitals are located in metropolitan regions.
- Regions with a higher proportion of regionally recruited students also have a higher proportion working in the region after graduation. Regions with a lower proportion of regionally recruited students have a lower proportion student staying after completed studies.
- Metropolitan regions have an influx of newly graduated nurses, while regions with a declining population, and regions with overall population growth but declining population in rural municipalities, have a larger proportion of students leaving the regions after graduation.

### Regional variations in recruitments of students

- The highest percentage of graduate nurses (80 percent or more) in 2019 who had their residence in the region before starting their studies was in Södermanland, Västra Götaland, Stockholm, Kalmar, and Skåne.
- The highest percentage of graduate nurses (half or more) who had their residence outside the region before starting their studies was in Blekinge, Uppsala, and Västmanland



## Regional variations in migration patterns after completion of studies

- The percentage of graduated students who in 2020 worked in the region where they studied one year after graduation was highest (90% or more) in Kalmar, Västra Götaland, Stockholm, Skåne, and Södermanland.
- The percentage of graduated students who in 2020 worked in the region where they studied six years after graduation was highest (80 percent or more) in Dalarna, Västra Götaland, Skåne, Stockholm, and Norrbotten.
- The percentage of graduated students who in 2020 worked in the region one year after graduation was lowest (70% or less) in Västmanland, Blekinge, Halland, Västernorrland, Dalarna, and Kronoberg.
- The percentage of graduated students who in 2020 worked in the region six years after graduation was lowest (60% or less) in Västmanland, Västernorrland, Blekinge, Västerbotten, and Jönköping.

## Inledning och syfte

Tillgång till personal och användning av personalens kunskaper och färdigheter för bästa möjliga patientnytta är en utmaning för hälso- och sjukvården. För att möta framtidens förändringar behöver Sveriges aktörer<sup>2</sup> inte bara se till dagens kompetensmix, utan också förutse och planera för framtida behov eftersom det inte är tillräckligt att analysera tillgång till personal utifrån dagens behov. Faktorer såsom demografi, förändrat sjukdomspanorama och de framsteg som görs inom teknologi och medicin kommer att påverka utvecklingen. Oavsett vilken kompetensmix<sup>3</sup> som behövs är sjuksköterskor, och kommer fortsätta att vara, en viktig profession inom hälso- och sjukvården.

Mot bakgrund av att regionerna och kommunerna rapporterar om ökad brist på sjuksköterskor är det viktigt att personalens kompetens används på ett mer effektivt sätt som bidrar till att förvalta och utveckla hälso- och sjukvården (Socialstyrelsen 2023) samtidigt som tillströmningen av nyutexaminerade sjuksköterskor är viktigt för att tillgodose nuvarande och kommande vårdbehov. Sjuksköterskeutbildningen erbjuds i Sveriges samtliga regioner vilket innebär en stor valmöjlighet när det handlar om att välja studieort. Samtidigt innebär den stora efterfrågan på legitimerade sjuksköterskor i alla regioner att nyutexaminerade sjuksköterskor har goda anställningsmöjligheter över hela landet.

Syftet med den här studien är att undersöka sjuksköterskestudenters flyttmönster innan och efter deras högskolestudier. Några frågor som studien försöker besvara är:

- I vilken utsträckning rekryteras studenter till sjuksköterskeutbildningen bland hemregionens invånare?
- Stannar sjuksköterskestudenterna och arbetar i den region där de tog examen?
- Vilka regioner har ett inflöde av nyutexaminerade sjuksköterskestudenter som flyttar till regionen och vilka regioner har ett utflöde av nyutexaminerade sjuksköterskestudenter?

Studien genomförs inom Joint Actions HEROES som involverar 19 europeiska länder och 51 partnerorganisationer. Projektet pågår under perioden februari 2023 till januari 2026. I Sverige genomförs det under ledning av Socialstyrelsen, med Statistiska centralbyrån (SCB) och Universitetskanslersämbetet (UKÄ) som partners. Syftet med projektet är att förbättra planeringen av personalförsörjning inom hälso- och sjukvården. Målet är att stärka förmågan att planera för integrerade, multidisciplinära team och en effektiv användning av begränsade personalresurser, som kan möta nuvarande och framtida vårdbehov. Projektet har fyra övergripande målsättningar:

- Förbättra de statistiska underlagen som stödjer planering.
- Utveckla modeller för effektivare planering.

---

<sup>2</sup> Till aktörerna hör lärosäten, huvudmän för hälso- och sjukvården, myndigheter, yrkes- och professionsförbund, finansörer av forskning, utveckling och innovation.

<sup>3</sup> Kompetensmix handlar om samarbete för att säkerställa att Sveriges arbetskraft har kunskaper och förmåga att utveckla arbetssätt för att både anpassa verksamheten till förändrade vårdbehov men också se till att hälso- och sjukvårdens organisationer utvecklas och kan dra nytta av de framsteg som görs inom medicin och teknik.

- Bygga upp kapacitet för mer utvecklade planeringsprocesser.
- Stärka samarbete med aktörer som har inflytande över försörjning av personal.

## Studiens bakgrund

Sjuksköterskestudenternas flyttmönster innan och efter högskolestudierna påverkas såväl av efterfrågan på arbetskraft som utbildningarnas geografiska lokalisering.

### Brist på sjuksköterskor i landets alla regioner

Tillgången till legitimerad personal inom hälso- och sjukvården är en stor utmaning för personalförsörjningen. Sjuksköterskor som är utbildade på grundnivå är en utbildningsgrupp som kännetecknas av arbetskraftsbrist. Enligt Arbetskraftsbarometern 2022 uppgav cirka 85 procent av arbetsgivarna brist på nyutexaminerade grundutbildade sjuksköterskor. Enligt SCB:s Trender och prognoser riskerar dagens brist på sjuksköterskor att kvarstå fram till 2040 (SCB 2024).

Det råder brist på sjuksköterskor i hela landet. År 2022 rapporterade samtliga Sveriges regioner brist på sjuksköterskor som är utbildade på grundnivå, och det gjorde även en stor andel av kommunerna (Socialstyrelsen 2023). Arbetsgivare inom hälso- och sjukvården har särskilt svårt att rekrytera och behålla vårdpersonal i gles- och landsbygdskommuner. En möjlig delförklaring till detta kan vara att sjukhus inte är jämnt lokaliserade i Sverige. Inget av Sveriges sju universitetssjukhus är beläget i en region med minskande befolkning. Sjukhus är i allmänhet belägna i de mest tätbefolkade områdena.

Vårdbehovet i respektive region är beroende av befolkningssammansättningen. Äldre tenderar att ha större vårdbehov än yngre. Storstadsregioner har en yngre befolkning, medan regioner med en minskande befolkning har en större andel äldre. Det innebär att regioner med minskande befolkning tenderar att ha större vårdbehov per capita samt färre personer i arbetsför ålder. Sammantaget innebär det att regioner med befolkningsminskning tenderar att ha större efterfrågan på sjuksköterskor per capita än övriga regioner (Socialstyrelsen 2024).

### Stor geografisk spridning av sjuksköterskeutbildningen

Sjuksköterskeutbildningen ges idag vid 25 universitet och högskolor i Sverige.<sup>4</sup> Den finns i Sveriges alla 21 regioner. Utbildningens geografiska spridning är inget nytt fenomen. De 25 lärosäten som ger sjuksköterskeutbildningen idag har anordnat utbildningen åtminstone under de senaste två decennierna. Innan staten övertog ansvaret för vårdutbildningarna mellan 1995 och 2002 bedrevs sjuksköterskeutbildningen på vårdhögskolor under landstingens huvudmannaskap. I början av 1990-talet fanns det 27 vårdhögskolor i landet (SOU 1993:12).

Många lärosäten bedriver sjuksköterskeutbildningen på fler än en ort. Malmö universitet bedriver utbildningen på tre olika orter i Skåne: Malmö, Trelleborg och Ystad. Ett antal lärosäten bedriver även sjuksköterskeutbildningen i två olika regioner med etablerade campus. Mälardalens universitet erbjuder sjuksköterskeutbildning i både Södermanland (Eskilstuna, Nyköping) och Västmanland (Västerås). Ett annat exempel är Mittuniversitetet som bedriver utbildningen i både Västernorrland (Sundsvall) och Jämtland (Östersund).

---

<sup>4</sup> Bland de 25 universitet och högskolor som erbjuder sjuksköterskeutbildningen finns det fyra enskilda utbildningsanordnare: Hälsohögskolan i Jönköping, Marie Cederschiöld högskola (f.d. Ersta Sköndal Bräcke högskola), Röda Korsets Högskola och Sophiahemmet Högskola.

Lärosätenas undervisningsorter grupperade per region redovisas i bilaga 1 (Tabell B1). Ett fåtal sjuksköterskeprogram bedrivs på distans, till exempel av Karolinska institutet, Luleå tekniska universitet och Umeå universitet.<sup>5</sup>

Under år 2021 inleddes en satsning där fyra lärosäten fick ekonomiska medel för att utveckla en decentraliserad sjuksköterskeutbildning: Högskolan Väst, Mittuniversitetet, Stiftelsen Högskolan i Jönköping och Umeå universitet (Prop. 2020/21:1). Medlen skulle användas till lärcentra eller till VFU-platser i fler kommuner.

### Studenter på sjuksköterskeprogram flyttar mindre än studenter på andra yrkesprogram

En stor andel sjuksköterskestudenter, cirka två tredjedelar, studerar vid sin hemregion (UKÄ 2019). Sjuksköterskestudenter är också mindre benägna att flytta efter att de har slutfört sina studier jämfört med studenter från andra yrkesprogram. En jämförelse av examinerade från de största yrkesprogrammen visar att sjuksköterskestudenter hade den högsta kvarvaro i studieregionen<sup>6</sup>. Cirka 72 procent av dem som examinerades läsåren 2008–2015 arbetade i samma region som de studerade i ett år efter examen (UKÄ 2019). En möjlig förklaring är att sjuksköterskeutbildningarna ges vid ett flertal lärosäten runtom i landet, vilket innebär att presumtiva studenter inte behöver lämna sin boenderegion i lika hög utsträckning som de studenter som läser på andra program. Dessutom efterfrågas nytexaminerade sjuksköterskor över hela landet, vilket innebär att de inte behöver lämna den region som de studerade i för arbete i en annan region.

Trots att sjuksköterskestudenter på totalnivå tenderar att flytta mindre än andra studentgrupper, finns det ändå skillnader i flyttbeteende bland sjuksköterskestudenterna som kan skilja sig åt mellan olika typer av regioner och kan vidare bero på om studenterna har flyttat till annan ort för att börja studera. Den här studien bidrar därför till att belysa regionala variationer i sjuksköterskestudenters flyttbeteende.

### Studiens genomförande

Det här avsnittet beskriver studiens data och population, avgränsningar, nyckelbegrepp samt den gruppering av regioner baserad på befolkningssammansättning som används i analysen.

#### Data och studiepopulation

Den här studien kartlägger sjuksköterskestudenternas flyttmönster innan de påbörjade och efter detog en sjuksköterskeexamen. Grunden till analysen är longitudinella registerdata på individnivå. Arbetsmarknadsrelaterade uppgifter kommer från SCB:s register Befolkningens Arbetsmarknadsstatus (BAS) och uppgifter om examina från Universitet- och högskoleregistret. I den studerade populationen ingår personer som

- tog ut en sjuksköterskeexamen under 2014, 2017 eller 2019,
- hade en sjuksköterskeexamen som högsta utbildning år 2020

---

<sup>5</sup> Dessa tre lärosäten erbjuder även sjuksköterskeutbildningen på plats på deras respektive campus.

<sup>6</sup> För lärosätena som har campus i två olika län använder denna studie båda länen som lärosätens hemlän (UKÄ 2019).

- arbetade inom en av följande näringsgrenar år 2020: *Hälso- och sjukvård, Vård och omsorg med boende* eller *Öppna sociala insatser* (SNI-kod 86–88).

Populationen kallas fortsättningsvis "sjuksköterskeexaminerade".<sup>7</sup>

### Studieregion, arbetsregion och hemregion

Vår studie bygger på tre nyckelbegrepp: hemregion, studieregion och arbetsregion. Begreppet region används synonymt med län.

*Studieregion* är den region där den sjuksköterskestuderande tog sin examen. I de flesta fall motsvarar studieregionen den region där rektorn för lärosätet som utfärdade studenternas examensbevis har sitt säte. Fem lärosäten bedriver sjuksköterskeutbildning i två olika regioner där de har ett etablerat campus.<sup>8</sup> För examinerade från dessa lärosäten använder vi bostadsregionen under studierna (ett år innan examen) för att identifiera den mest sannolika studieregionen. Studenter som bodde i en region där lärosätet har ett campus antas studera i denna region. Länet bedöms i det här fallet vara deras studieregion. Lärosätenas undervisningsorter grupperade per region (län) redovisas i bilaga 1 (Tabell B1).

*Arbetsregion* är den region där arbetsstället är beläget.

*Hemregion* är den region där studenten var folkbokförd fyra år innan examensåret, det vill säga, ett år innan studierna påbörjades. Hemregionen för de som tog examen år 2019 är alltså den region som de var folkbokförda i år 2015.

Begreppet "flytt" används i denna studie för att benämna en skillnad mellan studenternas hemregion och studieregion eller mellan studieregionen och arbetsregionen. Det är alltså studenternas boenderegion vid olika tidpunkter som jämförs. En person som arbetar i en viss region bor inte nödvändigvis i regionen, utan kan arbetspendla från en annan region.

### Avgränsningar

Eftersom Sveriges hälso- och sjukvård är organiserad utifrån regioner, har vi i denna studie valt att använda länsindelning som en utgångspunkt för att studera flyttmönster. Våra analyser om rörlighet innan och efter examen kan påverkas av regionens (länets) storlek och det geografiska läget. I mindre regioner och i mer centralt belägna regioner kan exempelvis innebära att individerna enklare kan arbeta i en närliggande region. För de som är bosatta inom en stor och mer avlägsen region kan ett arbete utanför regionen kräva en bostadsflytt. Ett sätt att minska påverkan från regionens storlek och geografiska läge är att använda en alternativ regionindelning som tar hänsyn till individernas pendlingsmönster, såsom SCB:s Lokala arbetsmarknader eller Tillväxtverkets Funktionella analysregioner, vilket vi inte har gjort i denna studie.

En annan avgränsning i vår analys är att den inte skiljer på campusstudenter och distansstudenter. Distansstudenter kan ha bott och studerat i en helt annan ort än deras lärosätes hemlän. Det innebär till exempel att rörligheten efter examen kan överskattas för distansstudenter. Men vi bedömer att denna risk är relativt liten. Det finns bara fyra lärosäten

<sup>7</sup> För mer information om metoden, se bilaga 2.

<sup>8</sup> Mälardalens universitet erbjuder exempelvis sjuksköterskeutbildningen i både Södermanland (Eskilstuna, Nyköping) och Västmanland (Västerås). Även Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet, Uppsala Universitetet, Umeå universitetet och Högskolan i Gävle bedriver ett sjuksköterskeprogram på två olika regioner. Lärosätenas undervisningsorter grupperade per region (län) redovisas i bilaga 1 (Tabell B1).

som erbjuder sjuksköterskeprogrammet på distans (samtidigt som de även erbjud programmet på campus) (se Bilaga 1). När vi undersökte boenderegionen bland studenterna på dessa lärosäten kunde vi konstatera att majoriteten bodde i sin studieregion året innan de tog examen.

Vi har avgränsat studien till att studera flytt från hemregion till studieregion och inflyttning och utflyttning av nyutexaminerade sjuksköterskor mellan regioner år 2020. Flyttmönster inom regionen som också kan vara viktig för försörjning av personal ingår inte i denna studie. Vår avgränsning grundar sig i att vi vill studera de långväga flyttningarna och deras betydelse för tillgången på sjuksköterskor. Vidare har vi valt att fokusera kartläggningen av sjuksköterskestudenters flyttmönster året före påbörjade och året efter avslutade högskolestudier. Vi studerar flyttmönstren år 2020 men i vissa fall använder vi ett längre tidsperspektiv och undersöker flyttmönster tre och sex år efter examen (dvs examensår 2017 och 2014 respektive). Vi har valt att använda följa examinerade sjuksköterskor tre år efter examen för att se hur flyttmönstren ser ut efter några år efter examen. Sex år används för att för att kontrollera om mönstret är stabilt.

### Regionindelning baserat på befolkningssammansättning

Regioners förväntade demografiska förändringar är en viktig faktor för att förstå och kunna tillgodose nuvarande och kommande vårdbehov, framför allt i ljuset av en åldrande befolkning och pågående utflyttning från glesbygdsområden i stora delar av Sverige. Vi använder därför en regionindelning utifrån befolkningssammansättning som baseras på Statistiska Centralbyråns (SCB) uppgifter. Den används av Tillväxtverket i analyser för att belysa regioners utveckling. Grupperingen tar hänsyn till länens befolkningstäthet och baseras på prognoser över förväntad ökning eller minskning av befolkningen.<sup>9</sup>

Regionindelningen består av fem typer av regioner:

- Typ 1: Storstadsregion
- Typ 2: Regioner med befolkningsökning inom alla kommuntyper,
- Typ 3: Regioner med befolkningsökning totalt men minskning i landsbygdskommunerna,
- Typ 4: Regioner med befolkningsminskning totalt men ökning i blandade kommuner,
- Typ 5: Regioner med befolkningsminskning i alla kommuntyper.

---

<sup>9</sup> Befolkningstäthet fångas in genom att gruppera länen utifrån hur kommunsammansättningen ser ut. Tillväxtverket definierar kommuner i kategorierna landsbygdskommuner, blandade kommuner och storstadskommuner. Utifrån Tillväxtverkets definitioner har Sverige tre storstäder, Stockholm, Göteborg och Malmö. Med blandade kommuner avses att reseavståndet inte ska vara längre än 50 minuter till en kommun med 50 000 invånare eller fler. Övriga kommuner som inte uppfyller dessa kriterier definieras som landsbygdskommuner.

Tabell 1. Regionindelning baserat på befolkningssammansättning

	Län	Befolkning 2020 (procent)
Typ 1: Storstadsregion	Stockholm, Västra Götaland, Skåne	5 515 769 (53 procent)
Typ 2: Befolkningsökning inom alla kommuntyper	Uppsala, Södermanland, Östergötland, Jönköping, Gotland, Halland	1 916 835 (19 procent)
Typ 3: Befolkningsökning totalt men minskning i landsbygdskommunerna	Kronoberg, Örebro, Jämtland, Västerbotten, Dalarna, Västmanland	1 477 070 (14 procent)
Typ 4: Befolkningsminskning totalt men ökning i blandade kommuner	Kalmar, Värmland, Gävleborg	816 397 (8 procent)
Typ 5: Befolkningsminskning i alla kommuntyper	Blekinge, Västernorrland, Norrbotten	653 224 (6 procent)

Källa: SCB och Tillväxtverket

## Flyttmönster bland nytexaminerade sjuksköterskor innan och efter studierna

Det här avsnittet beskriver studiens resultat. De viktigaste resultaten är:

- Sjuksköterskeutbildningen är tydligt kvinnodominerad.
- Majoriteten tar sin examen från ett lärosäte i en storstadsregion.
- Andelen sjuksköterskestudenter som lärosätena rekryterar regionalt till utbildningen varierar mellan regioner, dvs. studenter från lärosätets egna region som påbörjar studier till sjuksköterskeutbildning.
- Stora regionala skillnader i andelen som arbetar kvar i studieregionen.
- Storstadsregionerna får ett tillflöde av examinerade sjuksköterskor.

## Sjuksköterskeutbildningen är tydligt kvinnodominerad

Sjuksköterskeutbildningen är tydligt kvinnodominerad, av 3 990 sjuksköterskeexaminerade år 2019 var 87 procent kvinnor och 13 procent män (Tabell 2). Fördelningen mellan könen var liknande examensären 2014 och 2017 som år 2019.

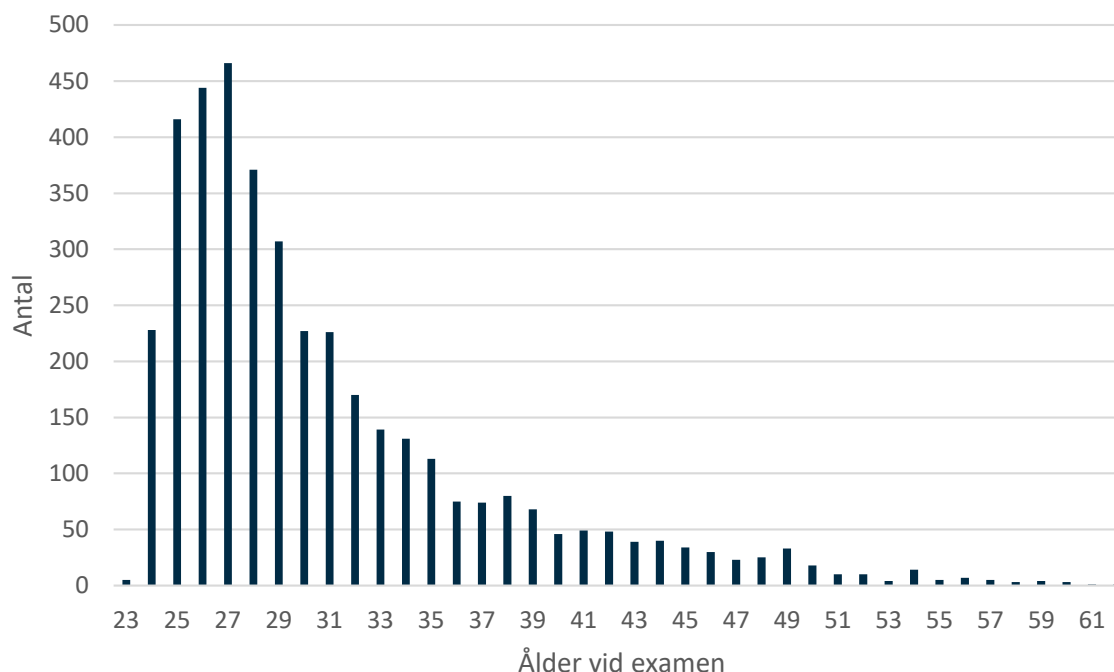
Tabell 2. Antal och andel sjuksköterskeexaminerade 2014, 2017 och 2019. Totalt och fördelat på kön

	Examinerade 2019		Examinerade 2017		Examinerade 2014	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
<b>Totalt</b>	3 990	100	3 060	100	1 880	100
<b>Kvinnor</b>	3 480	87	2 670	87	1 650	88
<b>Män</b>	520	13	390	13	230	12

Källa: SCB

Figur 1 visar åldersfördelningen vid examen för sjuksköterskeexaminerade året 2019. Hälften av gruppen var mellan 25 och 29 år vid examen. En femtedel var 35 år eller äldre.

Figur 1. Ålder vid examen bland sjuksköterskeexaminerade år 2019



Källa: SCB

Majoriteten av de sjuksköterskeexaminerade har svensk bakgrund men andelen med utländsk bakgrund<sup>10</sup> har stigit över åren (Tabell 3). Bland de sjuksköterskeexaminerade år 2014 hade 12 procent en utländsk bakgrund medan motsvarande andel för

<sup>10</sup> Till gruppen svensk bakgrund räknas de som är födda i Sverige och har minst en inrikes född förälder. Till gruppen utländsk bakgrund ingår personer som antingen själva är utrikesfödda eller är födda i Sverige men har föräldrar som båda är utrikesfödda.



sjuusköterskeexaminerade fem år senare (år 2019) var 17 procent. Bland de sjuusköterskeexaminerade med utländsk bakgrund är det fler som är utrikes födda än inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

Tabell 3. Antal och andel sjuusköterskeexaminerade 2014, 2017 och 2019 med svensk och utländsk bakgrund

	Examinerade 2019		Examinerade 2017		Examinerade 2014	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
<b>Utländsk bakgrund</b>	670	17	440	14	230	12
Varav född utrikes	440	11	290	9	180	9
Varav född i Sverige med två utrikes födda föräldrar	2 20	6	150	5	60	3
<b>Svensk bakgrund</b>	3 330	83	2 620	86	1 650	88
<b>Totalt</b>	<b>3 990</b>	<b>100</b>	<b>3 060</b>	<b>100</b>	<b>1 880</b>	<b>100</b>

Källa: SCB

### Majoriteten tar sin examen från ett lärosäte i en storstadsregion

De flesta sjuusköterskestudenter studerar i en storstadsregion (Tabell 4). Bland sjuusköterskeexaminerade 2019 studerade 18 procent på ett lärosäte i Stockholm, 15 procent i Västra Götaland och 10 procent i Skåne. Totalt utbildades 43 procent (1 720) av alla sjuusköterskeexaminerade i en av dessa regioner.

Över tid har andelen sjuusköterskor som utbildade sig i region Stockholm ökat. År 2019 examinerades 18 procent av sjuusköterskorna på ett lärosäte i Stockholm, motsvarande andel var 14 procent år 2014. Däremot har andelen sjuusköterskor som tog en examen från ett lärosäte i Skåne minskat med 3 procentenheter över samma tidsperiod.

Tabell 4. Antal sjuksköterskeexaminerade 2019, 2017 och 2014 per lärosätens region

	Examinerade		Examinerade		Examinerade	
	2019		2017		2014	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
<b>Stockholm</b>	720	18	430	14	270	14
<b>Uppsala</b>	140	3	120	4	60	3
<b>Södermanland</b>	100	2	90	3	60	3
<b>Östergötland</b>	180	5	160	5	110	6
<b>Jönköping</b>	180	5	120	4	90	5
<b>Kronoberg</b>	90	2	80	3	50	2
<b>Kalmar</b>	90	2	70	2	60	3
<b>Gotland</b>	20	1	..	..	..	..
<b>Blekinge</b>	120	3	100	3	50	3
<b>Skåne</b>	420	10	320	10	250	13
<b>Halland</b>	120	3	90	3	70	4
<b>Västra Götaland</b>	590	15	460	15	270	14
<b>Värmland</b>	150	4	140	4	80	4
<b>Örebro</b>	180	5	130	4	70	4
<b>Västmanland</b>	170	4	120	4	80	4
<b>Dalarna</b>	120	3	80	3	30	2
<b>Gävleborg</b>	160	4	110	4	40	2
<b>Västernorrland</b>	100	3	90	3	60	3
<b>Jämtland</b>	70	2	70	2	30	2
<b>Västerbotten</b>	190	5	180	6	100	5
<b>Norrbotten</b>	110	3	100	3	50	3
<b>Totalt</b>	<b>3 990</b>	<b>100</b>	<b>3 060</b>	<b>100</b>	<b>1 880</b>	<b>100</b>

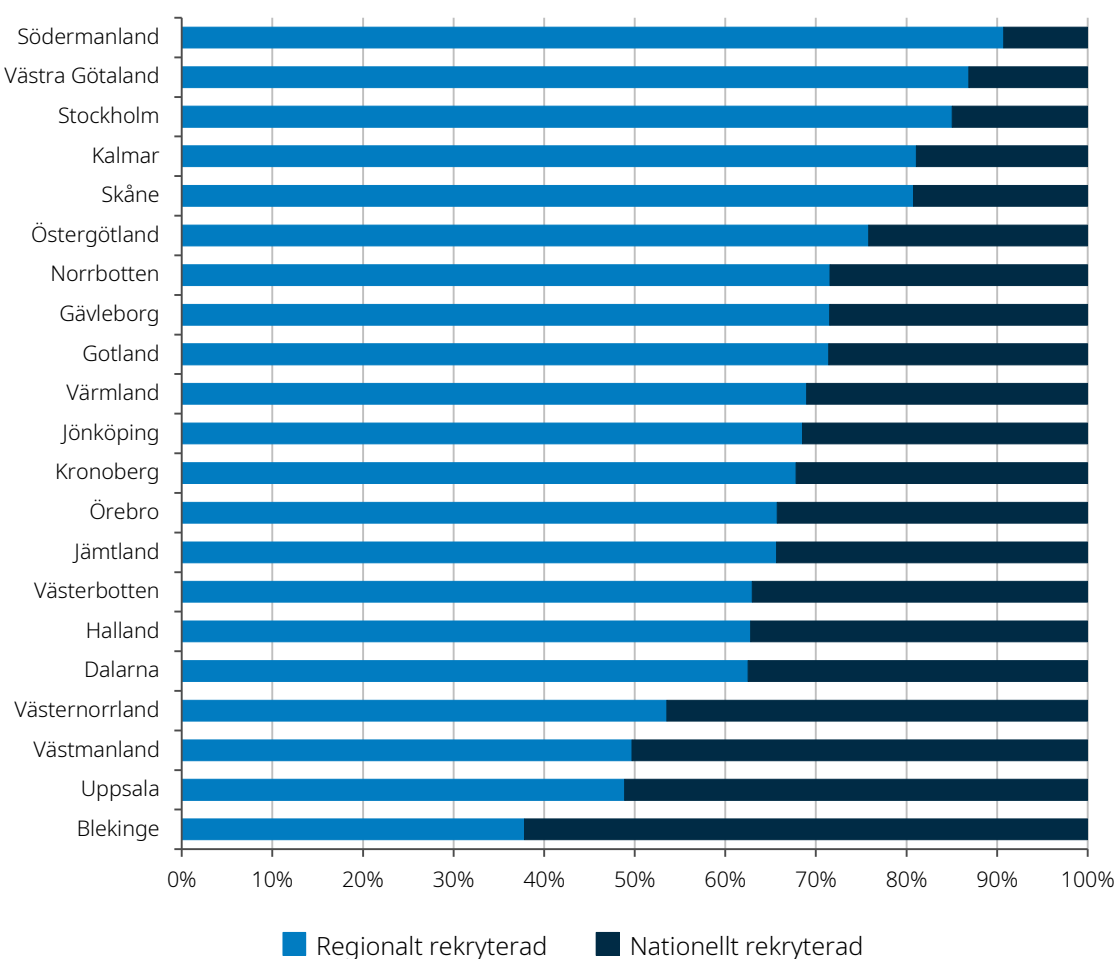
Källa: SCB

## Andelen sjuksköterskestudenter som rekryteras till lärosätena regionalt varierar mellan regioner

Lärosätena har ett nationellt utbildningsuppdrag, vilket innebär att de kan rekrytera studenter från hela landet, och att de också utbildar för hela landet. Att vara regionalt rekryterad till lärosätet betyder att studenten bodde i den region där lärosätet ligger året före de antas ha börjat studera. Studenter som bodde i andra regioner anses vara nationellt rekryterade.

Mellan 81 och 87 procent av alla som tog sin examen i en storstadsregion rekryterades regionalt (figur 2). Andelen regionalt rekryterade studenter var också hög för sjuksköterskeprogrammet i Södermanland och Kalmar län. I Blekinge, Uppsala och Västmanland var däremot färre än hälften av studenterna som rekryterades regionalt.

Figur 2. Andel sjuksköterskeexaminerade 2019 som var regionalt rekryterade, utifrån lärosätets region



Källa: SCB

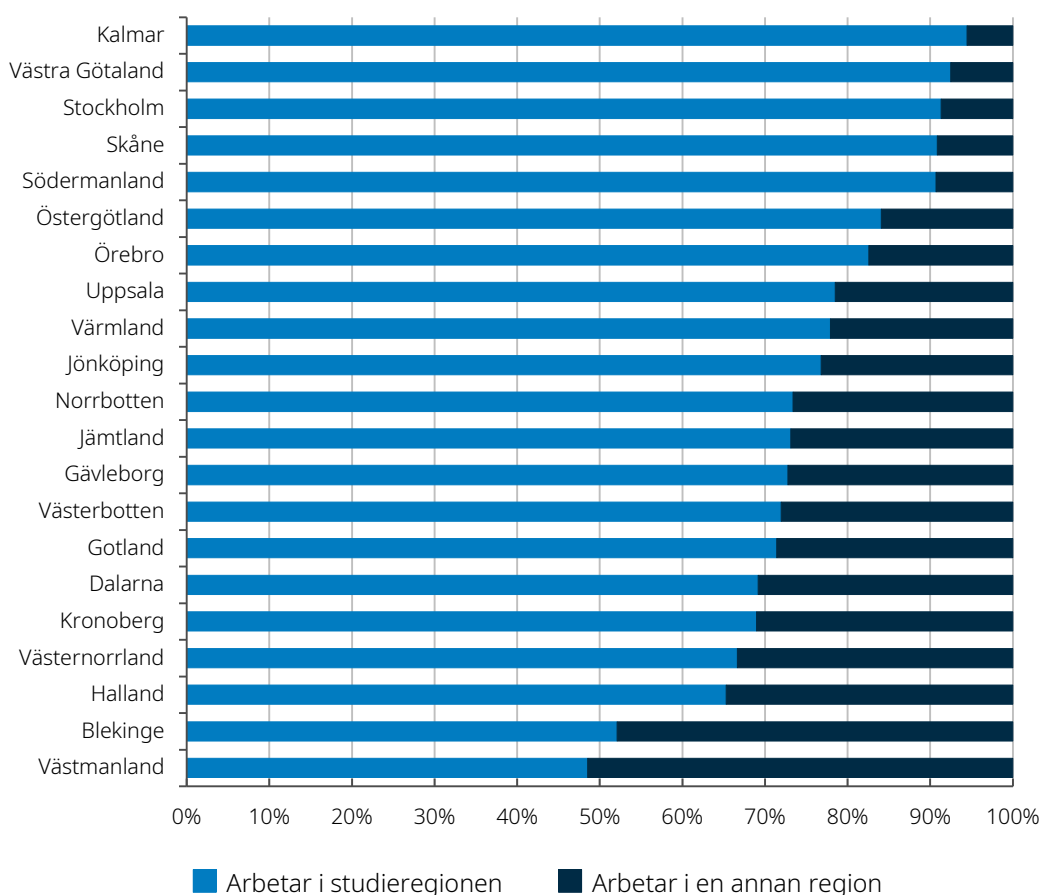
## Stora regionala skillnader i andelen som arbetar kvar i studieregionen

Våra resultat indikerar stora regionala skillnader i sjuksköterskornas rörlighet efter examen (figur 3). Andelen som arbetar kvar i studieregionen (eller "kvarvaron i studieregionen") är särskilt hög bland de som studerade i en storstad. Över 90 procent av sjuksköterskeexaminerade som studerade i Stockholm, Västra Götaland och Skåne arbetade

kvar i respektive region ett år efter avlagd examen. Även de som examinerades i region Södermanland och region Kalmar län arbetade i lika hög grad kvar i regionen, men de här länen är inte storstadsregioner.

Kvarvaron är lägre i de andra regionerna. Lägst är kvarvaron i Västmanland (49 procent) och i Blekinge (52 procent). Även Halland och Västernorrland har en förhållandevis låg kvarvaro (65 respektive 67 procent). Majoriteten av sjuksköterskeexaminerade som har studerat i dessa regioner arbetar i den närmaste storstadsregionen. Två tredjedelar av de examinerade i Blekingen arbetar i Skåne. Hälften av de examinerade i Västmanland arbetar i Stockholm. Möjligtvis bor de kvar i samma region som de studerade i, men arbetspendlar till Stockholm.

**Figur 3. Andel sjuksköterskeexaminerade 2019 som arbetade i studieregionen ett år efter examen, utifrån lärosätets region**



Källa: SCB

Regioner med hög grad av regional rekrytering har också hög kvarvaro ett år efter examen. Hög regional rekrytering och kvarvaro råder i Stockholm, Västra Götaland, Skåne, Kalmar, Södermanland och Östergötland. Omvänt är kvarvaron låg i regioner med en lägre andel regional rekrytering. Detta är fallet i Blekinge, Västmanland, Västernorrland, Halland och Dalarna. Resultatet indikerar att studenter som studerar i sin hemregion är mer benägna att stanna kvar och arbeta i regionen efter studierna. De som flyttade till en annan region för att studera har istället en tendens att flytta igen efter studierna.

## Storstadsregioner får ett tillskott på nyutexaminerade sjuksköterskor

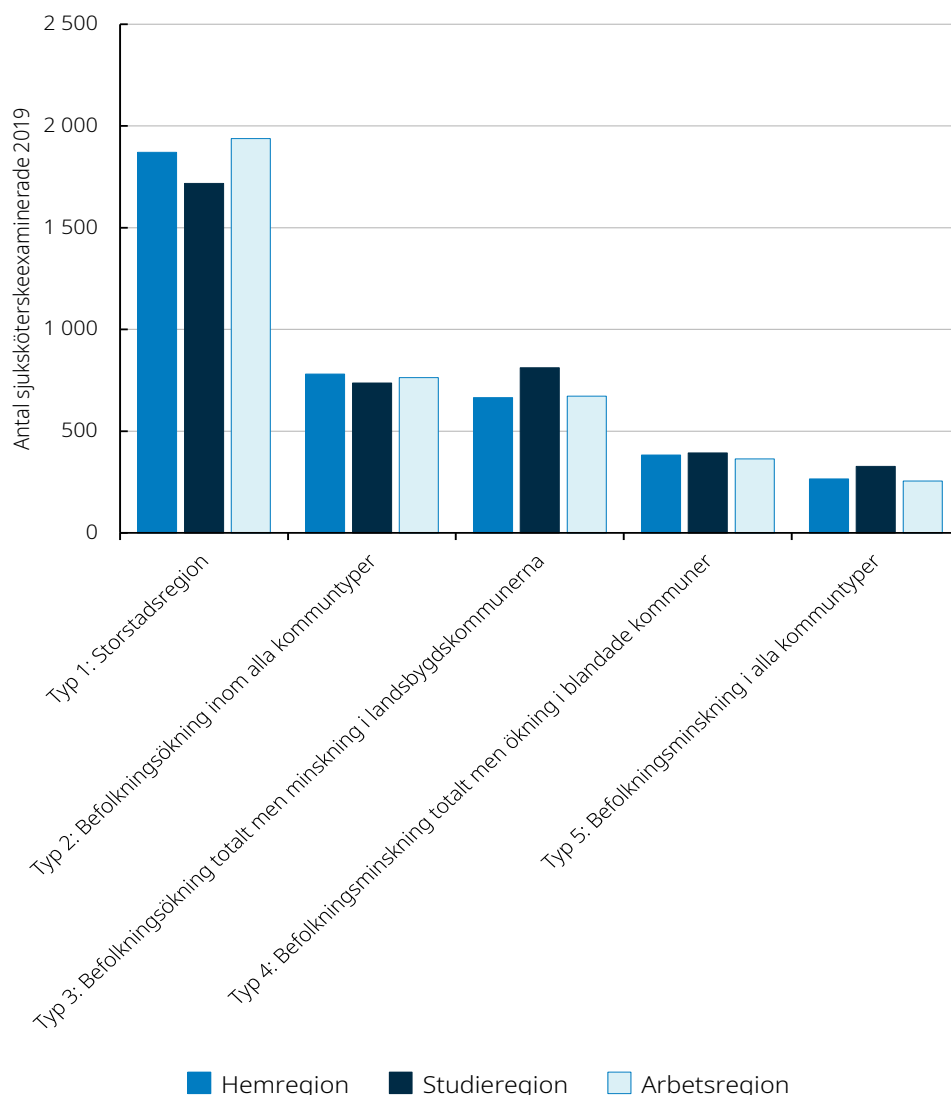
Figur 4 visar fördelningen av sjuksköterskeexaminerade år 2019 efter typ av hemregion (innan studierna), studieregion och arbetsregion ett år efter examen.<sup>11</sup> Ett tydligt mönster är att det sker ett nettoinflöde av nyutexaminerade sjuksköterskor till storstadsregioner (typ 1). Det är betydligt fler sjuksköterskeexaminerade 2019 som arbetade i en storstadsregion ett år efter examen än som studerade i en storstadsregion. Det motsvarar ett nettoinflöde av 220 sjuksköterskeexaminerade till storstadsregionerna under året som följer examensåret, vilket innebär att det är 13 procent fler sjuksköterskeexaminerade som arbetar i regionen ett år efter jämfört med de som studerade där.

Antalet nyutexaminerade sjuksköterskor som arbetar i storstadsregionerna är fler än de som hade storstadsregionerna som hemregion innan de påbörjade sina studier. Storstadsregionernas arbetsmarknad får alltså ett tillskott av nyutexaminerade sjuksköterskor från andra regioner i landet.

---

<sup>11</sup> I bilaga 3 redovisas även fördelningen av sjuksköterskeexaminerades mellan enskilda regioner (studieregion och arbetsregion) (tabell B2).

Figur 4. Antal sjuksköterskeexaminerade (2019) per typ av hemregion (2015), studieregion och arbetsregion (2020)

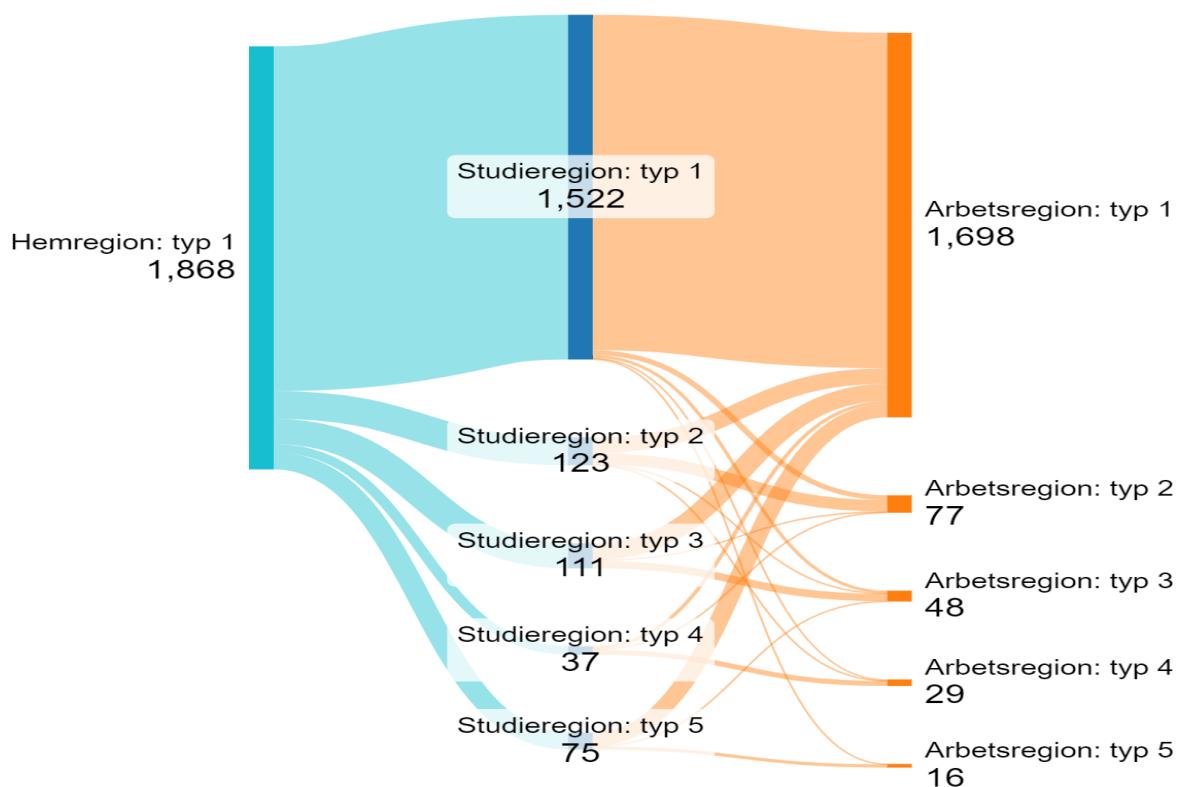


Källa: SCB

### Många återvänder till en storstadsregion efter studierna

Figur 5 visar flöden till studieregion och arbetsregion för sjuksköterskeexaminerade som bodde i en storstadsregion innan de började studera. Antalet personer som tillhör varje regionkategori framgår i figuren. En tydlig trend är att många personer som flyttade ifrån en storstadsregion för att studera återvände till en storstadsregion i början av sin yrkeskarriär. 63 procent av de som flyttade från en storstadsregion för att studera sjuksköterskeutbildningen återvände sedan till en storstadsregion för att arbeta. Andelen som återvände till samma typ av region som deras hemregion var betydligt lägre för studenterna från andra typer av regioner (tabell 5).

Figur 5. Flöden från hemregionen (2015) till studieregionen och arbetsregionen (2020). Hemregion: storstadsregion



I tabell 5 nedan, anges först antalet som tog examen år 2019 uppdelat på de olika regiontyperna.<sup>12</sup> Därefter redogörs hur många av de som examinerades 2019 som var tog ut sin examen från en annan region än vad de bodde fyra år innan examen (år 2015). I de två sista kolumnerna anges antal och andel av de som examinerades år 2019 från olika typer av hemregioner och som tog ut sin examen i en annan regiontyp än hemregionen, för att sedan år 2020 arbeta i samma regiontyp som de bodde i år 2015 (återvändare).

<sup>12</sup> Typ 1: Storstadsregion; Stockholm, Västra Götaland, Skåne

Typ 2: Befolkningsökning inom alla kommuntyper; Uppsala, Södermanland, Östergötland, Jönköping, Gotland, Halland

Typ 3: Befolkningsökning totalt men minskning i landsbygdskommunerna; Kronoberg, Örebro, Jämtland, Västerbotten, Dalarna, Västmanland

Typ 4: Befolkningsminskning totalt men ökning i blandade kommuner; Kalmar, Värmland, Gävleborg

Typ 5: Befolkningsminskning i alla kommuntyper; Blekinge, Västernorrland, Norrbotten

Tabell 5. Antal examinerade 2019, andel av de examinerade som studerade i en annan typ av region än hemregionen, andel av dessa som återvände till samma typ av hemregion för arbete ett år efter examen

Typ av hemregion	Antal examinerade 2019	Studier i en annan typ av region än hemregionen		Återvänder till samma typ av hemregion för arbete	
		Antal	Andel	Antal	Andel
<b>Typ 1: Storstadsregion</b>	1870	346	19	217	63
<b>Typ 2: Befolkningsökning inom alla kommuntyper</b>	781	225	29	101	45
<b>Typ 3: Befolkningsökning totalt men minskning i landsbygdskommunerna</b>	665	120	18	41	34
<b>Typ 4: Befolkningsminskning totalt men ökning i blandade kommuner</b>	383	97	25	32	33
<b>Typ 5: Befolkningsminskning i alla kommuntyper</b>	265	88	33	37	42
<b>Totalt</b>	<b>3992</b>	<b>876</b>	<b>22</b>	<b>428</b>	<b>49</b>

Källa: SCB

### Många nyutexaminerade sjuksköterskor lämnar regioner med befolkningsminskning efter studierna

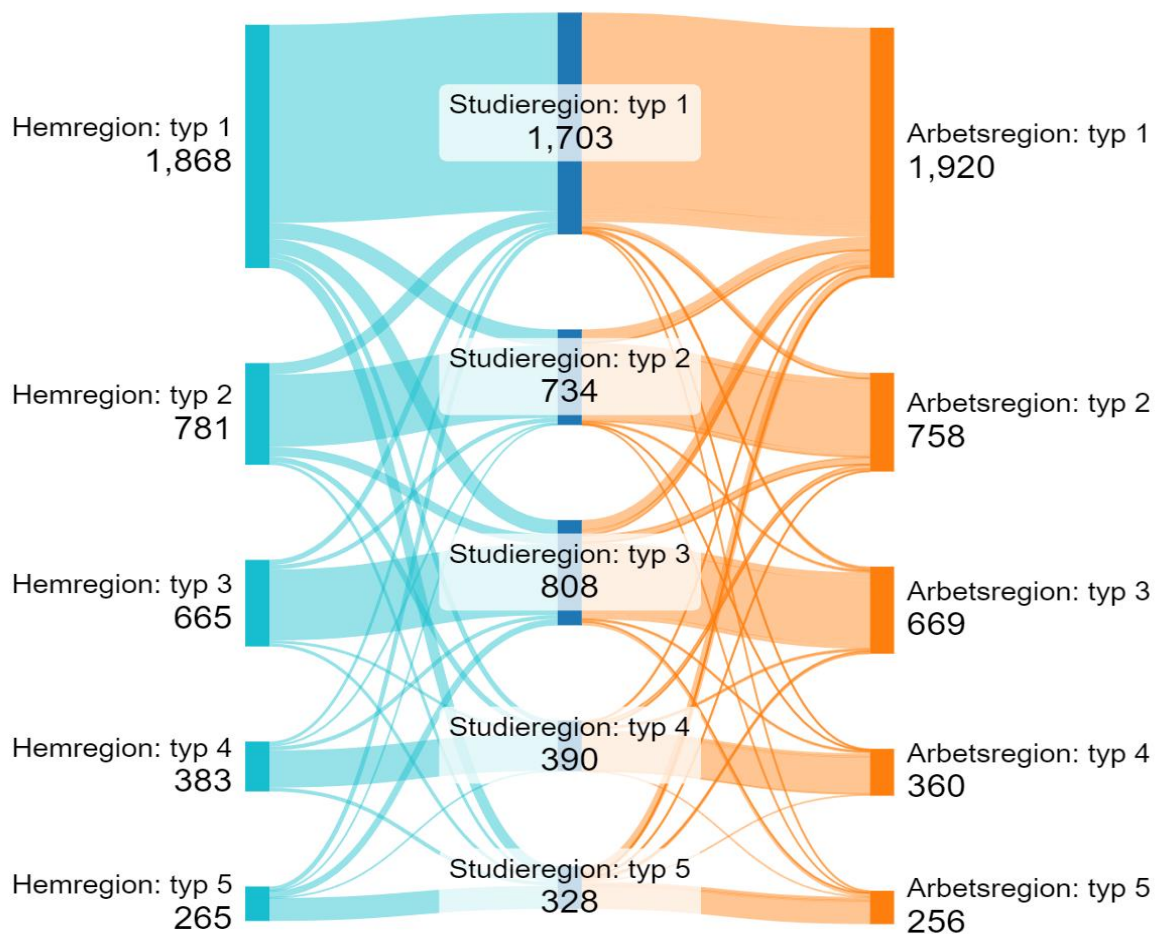
Medan det sker ett nettoinflöde av nyutexaminerade sjuksköterskor till storstadsregioner ett år efter examen, har andra regioner ett nettoutflöde. Det är fallet för regioner med befolkningsminskning (typ 4 & 5) och regioner med befolkningsökning totalt men minskning i landsbygdskommunerna (typ 3). Det innebär att lärosätena i den här typen av regioner utbildar flera sjuksköterskor än antalet som stannar och arbetar kvar i respektive regiongrupp ett år efter examen. Nettoutflödet av nyutexaminerade sjuksköterskor är särskilt markant i regioner med befolkningsminskning i alla kommuntyper (typ 5) och regioner med en ökande befolkning totalt, men där befolkningen minskar i landsbygdskommuner (typ 3) (figur 4). I den sistnämnda regiongruppen var det ett nettoutflöde på 140 sjuksköterskeexaminerade ett år efter examen, vilket innebär att det är 17 procent färre sjuksköterskeexaminerade som arbetar i regionen ett år efter jämfört med de som studerade där.

Ett intressant resultat är att regioner som präglas av ett relativt stort utflöde av nyutexaminerade sjuksköterskor (typ 3 & 5) utbildar ett stort antal sjuksköterskestudenter



från andra regioner (figur 6). Det är betydligt fler som studerade i dessa regioner än antalet som bodde i regionerna innan studierna påbörjades. Antalet som arbetar i regionerna ett år efter studierna motsvarar däremot antalet som bodde i dessa regioner innan studierna. En stor del av de nytexaminerade sjuksköterskor som lämnar dessa typer av region efter sina studier är personer som hade flyttat dit för att studera. I många fall flyttar de tillbaka till samma typ av region som sin hemregion innan studierna. Det framgår av figur 6 som visar flöden från typ av hemregion till typ av studieregion och från typ av studieregion till typ av arbetsregion. Det finns exempelvis en tydlig ström av personer som återvände till en storstadsregion (typ 1) efter att ha studerat i en region med befolkningsökning totalt, men minskning i landsbygdskommunerna (typ 3).

Figur 6. Flöden från hemregionen (2015) till studieregionen och arbetsregionen (2020). Samtliga typer av hemregioner



#### Andelen som arbetar i studieregionen minskar med tiden efter examen

Många nytexaminerade sjuksköterskor börjar sin yrkeskarriär i regionen där de studerade, men de flyttar sedan till en annan region efter några år. Andelen studenter som arbetar kvar i regionen där de studerade tenderar att minska med tiden efter examen (tabell 6). I de flesta regioner är andelen examinerade som arbetade kvar i sin studieregion sex år efter examen lägre jämfört med andelen som arbetade kvar ett år efter examen. Kvarvaron i Stockholm var 91 procent ett år efter examen och 83 procent sex år efter avlagd examen. Kvarvaron i Uppsala var 79 procent ett år efter examen, men endast 62 procent sex år efter examen.

Dessa siffror innebär att många nytexaminerade sjuksköterskor börjar sin yrkeskarriär i regionen där de studerade och sedan arbetar i en annan region några år efter att de tog examen.

I Dalarna, Norrbotten, Blekinge och Jämtland var det en större andel som år 2020 arbetade i de regionerna sex år efter examen jämfört med ett eller tre år efter examen bland de som studerade i de regionerna.

Tabell 6. Procent av sjuksköterskeexaminerade år 2019, 2017 och 2014 som arbetade i studieregionen år 2020.

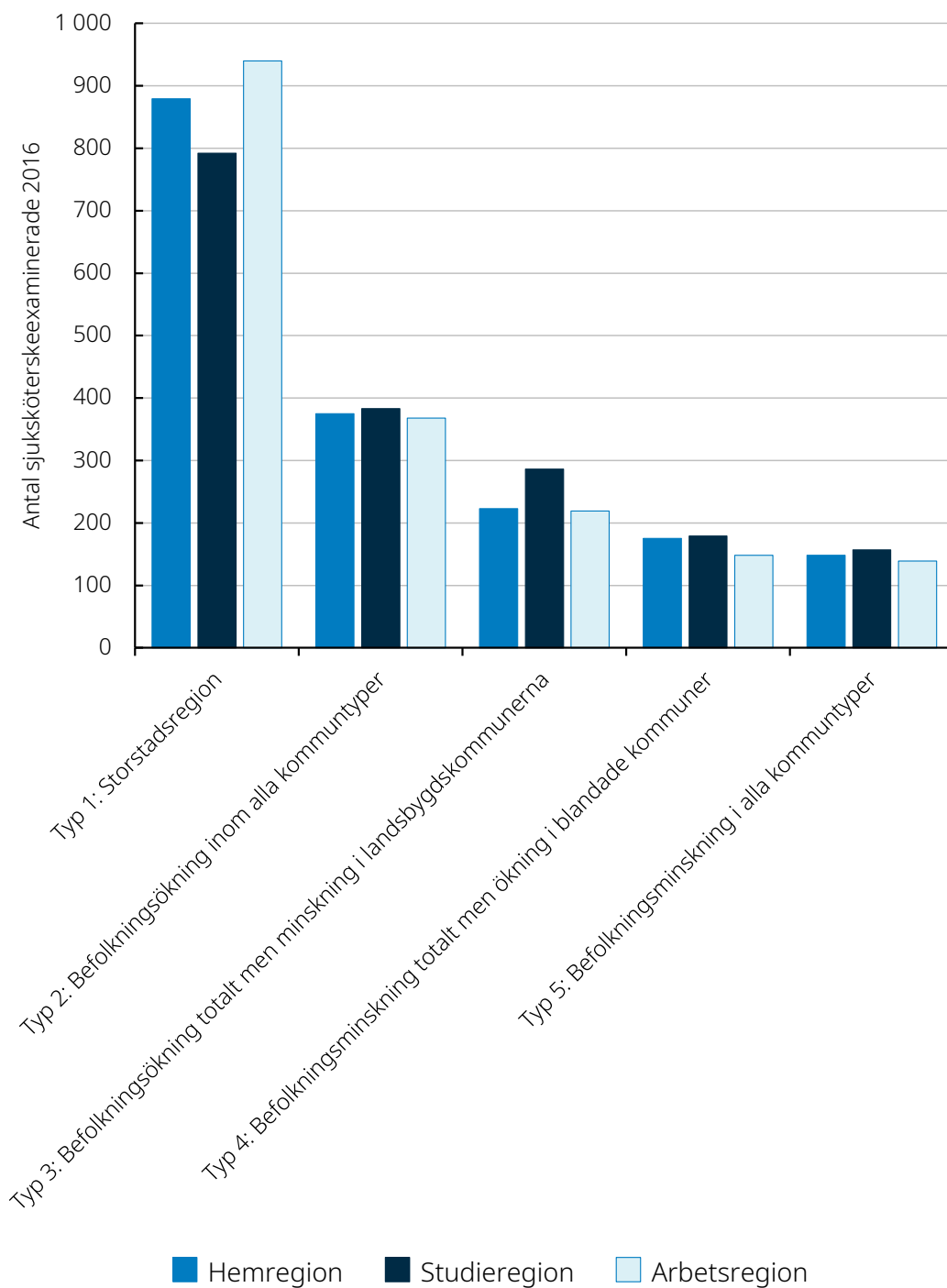
	<b>Ett år efter examen</b>	<b>Tre år efter examen</b>	<b>Sex år efter examen</b>
<b>Stockholm</b>	91	87	83
<b>Uppsala</b>	79	62	62
<b>Södermanland</b>	91	83	76
<b>Östergötland</b>	84	71	66
<b>Jönköping</b>	77	73	57
<b>Kronoberg</b>	69	71	61
<b>Kalmar</b>	94	76	64
<b>Gotland</b>	71	.	.
<b>Blekinge</b>	52	52	57
<b>Skåne</b>	91	86	86
<b>Halland</b>	65	55	62
<b>Västra Götaland</b>	93	86	89
<b>Värmland</b>	78	75	73
<b>Örebro</b>	83	76	66
<b>Västmanland</b>	49	39	41
<b>Dalarna</b>	69	79	88
<b>Gävleborg</b>	73	80	67
<b>Västernorrland</b>	67	59	51
<b>Jämtland</b>	73	55	76

	<b>Ett år efter examen</b>	<b>Tre år efter examen</b>	<b>Sex år efter examen</b>
<b>Västerbotten</b>	72	65	57
<b>Norrbotten</b>	73	69	80

Källa: SCB

Vi går över till att studera flyttmönstren tre år efter examen för att se om mönstret är stabilt över tid. Fördelningen av nyutexaminerade sjuksköterskor år 2017 efter typ av hemregion, studieregion och arbetsregion tre år efter examen bekräftar mönstret att det sker ett nettoinflöde av nyutexaminerade sjuksköterskor till storstadsregioner (typ1). Efter tre år var det cirka 150 fler sjuksköterskeexaminerade som arbetade i en storstadsregion jämfört med de som studerade där år 2017. Det innebär att det är 18 procent fler sjuksköterskeexaminerade som arbetar i regionen ett år efter jämfört med de som studerade där. Omvänt var det fler som hade regioner med befolkningsökning totalt men minskning i landsbygdskommunerna (typ 3), befolkningsminskning totalt men ökning i blandade kommuner (typ 4) och befolkningsminskning i alla kommuntyper (typ 5) som studieregion 2017 än som arbetsregion 2020.

Figur 7. Antal sjuksköterskeexaminerade (2016) per typ av hemregion (2012), studieregion och arbetsregion (2020)



Källa: SCB

Det är också värt att notera att antalet sjuksköterskeexaminerade som arbetar i storstadsregionerna överstiger antalet som bodde där innan de påbörjade sina studier. Storstadsregioners arbetsmarknad får alltså ett tillskott av nyutexaminerade sjuksköterskor från andra regioner i landet.

## Slutsatser

Sjuksköterskeutbildningen erbjuds i Sveriges samtliga regioner, vilket innebär stora möjligheter att välja studieort. Den stora efterfrågan av legitimerade sjuksköterskor i alla regioner innebär att nyutexaminerade sjuksköterskor har goda anställningsmöjligheter i hela landet. Syftet med den här studien har varit att undersöka sjuksköterskestudenters flyttmönster innan och efter deras högskolestudier. Våra resultat visar att:

- 43 procent av sjuksköterskorna som examinerades 2019 studerade i en storstadsregion och nästan varannan arbetade i ett storstadsregion ett år efter examen. Denna trend är förväntad givet att storstadsregioner omfattar 53 procent av Sveriges befolkning och tre av sju universitetssjukhus är belägna i storstadsregionerna.
- Regioner med en högre andel regionalt rekryterade studenter<sup>13</sup> också har en högre andel som arbetar kvar i regionen efter examen. Regioner med en lägre andel regionalt rekryterade studenter har en lägre andel som stannar kvar.
- Storstadsregionerna har tillströmning av nyutexaminerade sjuksköterskor, medan regioner med befolkningsminskning examinerar fler sjuksköterskor än som arbetar kvar i regionen.
- De lärosäten som år 2019 rekryterade flest antal studenter (80 procent eller fler) som hade sin bostadsort i regionen innan påbörjade studier var Södermanland, Västra Götaland, Stockholm, Kalmar och Skåne
- De lärosäten som år 2019 rekryterade flest studenter (hälften eller mer) som hade sin bostadsort utanför regionen innan de påbörjade studierna var Blekinge, Uppsala och Västmanland.
- Andelen sjuksköterskor som arbetade kvar, ett år efter avslutade studier, i samma region som det tog examen var störst i Kalmar, Västra Götaland, Stockholm, Skåne och Södermanland
- Andelen sjuksköterskor som arbetade kvar, sex år efter avslutade studier, i samma region som det tog examen var störst i Dalarna, Västra Götaland, Skåne, Stockholm och Norrbotten.
- Andelen sjuksköterskor som arbetade kvar, sex år efter avslutade studier, i samma region som det tog examen var lägst i Västmanland, Västernorrland, Blekinge, Västerbotten och Jönköping

Slutsatsen från vår studie är att flyttmönstren för sjuksköterskestudenter, både före och efter högskolestudierna, är något som har en betydande inverkan på tillgången på personal i regionerna. Däremot varierar tillgången på nyutexaminerade sjuksköterskor mellan olika typer av regioner. Storstadsregionerna har en högre andel regionalt rekryterade sjuksköterskestudenter till lärosätet och får ett tillskott av nyutexaminerade sjuksköterskor från andra regioner, medan andra typer av regioner som har befolkningsminskning examinerar fler sjuksköterskor än de får behålla. Regioner som utbildar ett stort antal

---

<sup>13</sup> Att vara regionalt rekryterad till lärosätet betyder att studenten bodde i den region där lärosätet ligger året före de antas ha börjat studera.

sjuksköterskestudenter från andra regioner har ett utflöde av nytexaminerade sjuksköterskor.

En viktig faktor som påverkar tillskottet av nytexaminerade sjuksköterskor är graden av regional rekrytering av studenter till sjuksköterskeutbildningen, där regioner med en hög andel regionalt rekryterade studenter också har en högre andel som arbetar kvar i regionen efter examen. Detta indikerar att banden till boenderegionen innan studierna har en betydande inverkan på sjuksköterskors beslut att stanna kvar eller flytta efter avslutade studier. Det är samtidigt viktigt att komma ihåg att sjuksköterskestudenter flyttar i lägre utsträckning än studenter från andra yrkesutbildningar.

## Referenser

Prop. 2020/21:1 *Budgetpropositionen för 2021*. <https://lagen.nu/prop/2020/21:1>

Socialstyrelsen (2023) *Bedömning av tillgång och efterfrågan på legitimerad personal i hälso- och sjukvård samt tandvård. Nationella planeringsstödet 2023*.

Socialstyrelsen (2024) *Resurs- och kapacitetskarta. Det nationella planeringsstödet 2023 och EU Joint Action HEROES*

SOU 1993:12 *Vårdhögskolor: kvalitet, utveckling, huvudmannaskap: slutbetänkande*. <https://lagen.nu/sou/1993:12>

SOU 2024:9 *Samordnat arbete för fler platser för verksamhetsförlagd utbildning i sjuksköterskeutbildningen*.

<https://www.regeringen.se/contentassets/2bbd80dc3e4b406da6cf2f791c332f86/utvecklat-samarbete-for-verksamhetsforlagd-utbildning--langsiktiga-atgarder-for-sjukskoterskeprogrammen-sou-20249-.pdf>

Statiska centralbyrån (SCB) (2024) *Trender och Prognoser 2023 Befolkning, Utbildning, Arbetsmarknad: Med sikte på år 2040*.

Universitets- och högskolerådet (2024) *Antagningsstatistik*. <https://www.uhr.se/studier-och-antagning/antagningsstatistik/>

Universitetskanslersämbetet (2019) *Studenternas rörlighet inom Sverige*.

## Bilaga 1

Tabell B1. Sjuksköterskeprogram (program 2016–19) per lärosäte, ort och region

Region	Undervisnings ort	Lärosäten
<b>Region Stockholm</b>	Stockholm	Röda Korsets Högskola
	Stockholm	Sophiahemmet Högskola
	Norrtälje	Högskolan i Gävle
	Huddinge*	Karolinska institutet
	Stockholm	Marie Cederschiöld högskola
<b>Region Uppsala</b>	Uppsala	Uppsala universitet
<b>Region Södermanland</b>	Nyköping	Mälardalens universitet
	Eskilstuna	Mälardalens universitet
<b>Region Östergötland</b>	Linköping	Linköpings universitet
	Norrköping	Linköpings universitet
<b>Region Jönköpings län</b>	Jönköping	Stiftelsen Högskolan i Jönköping
	Värnamo	Stiftelsen Högskolan i Jönköping
<b>Region Kronoberg</b>	Växjö	Linnéuniversitetet
<b>Region Kalmar län</b>	Västervik	Linnéuniversitetet
	Oskarshamn	Linnéuniversitetet
	Kalmar	Linnéuniversitetet
<b>Region Gotland</b>	Gotland	Uppsala universitet
<b>Region Blekinge</b>	Karlskrona	Blekinge tekniska högskola
<b>Region Skåne</b>	Kristianstad	Högskolan Kristianstad
	Lund	Lunds universitet
	Malmö	Malmö universitet
	Trelleborg	Malmö universitet
	Ystad	Malmö universitet
<b>Region Halland</b>	Halmstad	Högskolan i Halmstad
	Varberg	Högskolan i Halmstad
<b>Västra Götalandsregionen</b>	Trollhättan	Högskolan Väst
	Göteborg	Göteborgs universitet
	Borås	Högskolan i Borås
	Skövde	Högskolan i Skövde
<b>Region Värmland</b>	Karlstad	Karlstads universitet
<b>Region Örebro län</b>	Örebro	Örebro universitet
<b>Region Västmanland</b>	Västerås	Mälardalens universitet
<b>Region Dalarna</b>	Falun	Högskolan Dalarna
<b>Region Gävleborg</b>	Gävle	Högskolan i Gävle
	Bollnäs	Högskolan i Gävle



<b>Region</b>	<b>Undervisnings ort</b>	<b>Lärosäten</b>
	Hudiksvall	Högskolan i Gävle
<b>Region Västernorrland</b>	Sundsvall	Mittuniversitetet
	Örnsköldsvik*	Umeå universitet
<b>Region Jämtland</b>	Östersund	Mittuniversitetet
<b>Region Västerbotten</b>	Umeå	Umeå universitet
	Skellefteå*	Umeå universitet
<b>Region Norrbotten</b>	Luleå*	Luleå tekniska universitet

\*Ett program på plats och ett program på distans.

## Bilaga 3

### Kort om statistiken

Studien omfattar personer med en examen från grundutbildning för sjuksköterskeprogrammet och som examinerades år 2014, 2017 eller 2019. Personerna som inkluderades i studien hade även examen i grundutbildning från sjuksköterskeprogrammet som högsta avslutade utbildning år 2020. Utöver examensår och högsta avslutade utbildning arbetade alla som inkluderades i studien inom näringsgrenarna *Hälso- och sjukvård (SNI 86)*, *Vård och omsorg med boende (SNI 87)* eller *Öppna sociala insatser (SNI 88)* år 2020.

All data i studien kommer från SCB registren *Befolkningens Arbetsmarknadsstatus (BAS)*, *Befolkningens Utbildning* (utbildningsregistret, UREG) och *Registret över totalbefolkningen (RTB)*.

### Statistikens ändamål och innehåll

UREG användes för att identifiera när personerna tog examen (år 2014, 2017 och 2019) samt deras högsta avslutade utbildning år 2020. RTB har använts för att identifiera var personerna var folkbokförda fyra år innan avlagd examen. BAS användes för att identifiera var de inkluderade personernas arbetsplats var belägen samt att identifiera vilka som arbetade inom SNI 86–88 år 2020.

UREG uppdateras årligen med hjälp av register som SCB använder till annan statistikproduktion och en del register vid andra myndigheter som Arbetsförmedlingen, Socialstyrelsen, Myndigheten för yrkeshögskolan och Universitets- och högskolerådet (UHR). Variabler som kön, ålder, folkbokföringslän- och kommun samt födelse- och hämtdom hämtas från Registret över totalbefolkningen, RTB. Uppgifter om avklarad utbildning rapporteras kontinuerligt till SCB från landets skolor och utbildningsanordnare. Dessa läggs efter bearbetning in i Utbildningsregistret vid den årliga uppdateringen. Uppgifter från folk- och bostadsräkningar (FoB 70 och FoB 90) och administrativa register utanför SCB där utbildningsbakgrund ingår används också som uppgiftskällor. Uppgifter om invandrades utbildning kommer i första hand från enkätundersökningar riktade till nyinvandrade utrikes födda som saknat uppgift om utbildning i Utbildningsregistret, samt från folk- och bostadsräkningar. För vidare läsning se [Befolkningens utbildning \(scb.se\)](#)

RTB är basregistret för individsfären i SCB:s registersystem. RTB innehåller uppgifter som är av central betydelse för information om Sveriges befolkning. RTB omfattar ett flertal register som är grunden för den officiella befolknings- och hushållsstatistiken samt annan registerbaserad statistik. Förutom statistikändamålet används RTB som ram för statistiska undersökningar, i skattningsförfaranden och i uppdragsverksamheten. RTB baseras på administrativa folkbokföringsuppgifter från Skatteverket. Dessa uppgifter utgår från personer som är folkbokförda i Sverige och RTB uppdateras löpande. För vidare läsning se [Mikrodata för Registret över totalbefolkningen \(RTB\) \(scb.se\)](#)

I denna studie användas den preliminära månadsstatistiken från BAS som bygger på registeruppgifter från flera myndigheter. Datainsamling sker genom elektronisk överföring från Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket och Socialstyrelsen. Överföring av de administrativa uppgifterna från myndigheterna sker månadsvis i mitten eller slutet av månaden efter referensmånaden. Bedömningen är att den totala tillförlitligheten är relativt hög, men det görs inte någon redovisning av statistikvärdenas osäkerhet. Syftet med BAS är att ge information

om utbudet av arbetskraft i Sverige per månad, kvartal och år. BAS redovisar statistik om bland annat antal sysselsatta, arbetslösa och personer utanför arbetskraften för den folkbokförda befolkningen i åldern 15 till 74 år. Statistiken kan användas för att beskriva läge, men även utveckling över tid. Den belyser såväl hela befolkningen som mindre grupper, till exempel detaljerade åldersgrupper på kommunnivå. För vidare läsning se [Befolkningens arbetsmarknadsstatus \(BAS\) \(scb.se\)](https://www.scb.se/tema/befolkningens-arbetsmarknadsstatus-bas)

## Bilaga 4

Tabell B2. Antal och andel sjuksköterskeexaminerade år 2019 fördelade per studieregion och arbetsregion (2020)

	Studieregion	Studieregion	Arbetsregion	Arbetsregion
	Antal	Andel	Antal	Andel
<b>Stockholm</b>	720	18	830	21
<b>Uppsala</b>	140	3	190	5
<b>Södermanland</b>	100	2	110	3
<b>Östergötland</b>	180	5	190	5
<b>Jönköping</b>	180	5	160	4
<b>Kronoberg</b>	90	2	80	2
<b>Kalmar</b>	90	2	100	3
<b>Gotland</b>	20	1	20	0
<b>Blekinge</b>	120	3	70	2
<b>Skåne</b>	420	10	480	12
<b>Halland</b>	120	3	100	2
<b>Västra Götaland</b>	590	15	630	16
<b>Värmland</b>	150	4	120	3
<b>Örebro</b>	180	4	180	5
<b>Västmanland</b>	170	4	100	3
<b>Dalarna</b>	120	3	100	3
<b>Gävleborg</b>	160	4	140	3
<b>Västernorrland</b>	100	2	100	2
<b>Jämtland</b>	70	2	60	1
<b>Västerbotten</b>	190	5	160	4
<b>Norrbottn</b>	110	3	90	2
<b>Totalt</b>	<b>3990</b>	<b>100</b>	<b>3990</b>	<b>100</b>

Tabell B2 visar sjuksköterskeexaminerades 2019 fördelning per lärosätens region och per arbetsställes region ett år efter examen. Majoriteten av sjuksköterskor utbildade sig (18 procent) och arbetade (21 procent) i Stockholm.

Åtta regioner har ett nettoinflöde av sjuksköterskeexaminerade, vilket betyder att det är flera som arbetade i regionen ett år efter examen än antalet som utbildade sig där. Stockholm fick flest nya sjuksköterskor (+110 personer), följd av Skåne (+60 personer) och Uppsala (+50 personer).

# Flyttmönster bland nyutexaminerade sjuksköterskor

